

Od Redakcji

Całe nasze środowisko żyje losami reformy opieki psychiatrycznej. Jaka będzie przyszłość Centrów Zdrowia Psychicznego i jakie będzie ich finansowanie? Czy uda się wprowadzić programy specjalistyczne? Jak zostaną rozdzielone pieniądze dla psychiatrii? Wierzmy, że kondycja psychiczna społeczeństwa rzeczywiście stanie się priorytetem rządzących, a pracownicy Ministerstwa Zdrowia na czele z Panią Minister mają w sercu i w świadomości słynne hasło „nie ma zdrowia bez zdrowia psychicznego”.

Często nawiązujemy do tego w Psychiatrii Polskiej publikując prawie w każdym numerze prace interdyscyplinarne, ukazujące wpływ zaburzeń psychicznych na stan somatyczny pacjentów oraz związek medycyny somatycznej z psychiatrią. Również w bieżącym numerze zachęcamy do zapoznania się z artykułem I. Jaworskiej i wsp. – tym razem z pogranicza psychiatrii i chorób serca.

Zeszyt otwiera znakomity tekst prof. J. Rybakowskiego na temat historii profilaktyki nawrotów chorób afektywnych. Już kolejny raz Autor z niezwykłą swadą i lekkością pióra dzieli się swoją wiedzą i doświadczeniem nabytym podczas wieloletniej pracy zarówno klinicysty, jak i wybitnego naukowca [1-5].

Psychiatria Polska stawia sobie za cel nie tylko przedstawianie Państwu wyników badań naukowych w dziedzinie psychiatrii, ale i edukację na temat najnowszych osiągnięć psychoterapii i farmakoterapii. Ten cel spełnia tekst P. Bienkowskiego i A. Wichniaka na temat breksiprazolu. W tym kontekście warto przypomnieć sobie rekomendacje ekspertów PTP dotyczące stosowania leków przeciwpsychotycznych z grupy częściowych agonistów receptorów D2/D3 [6,7].

Nowoczesna psychiatria to również coraz doskonalsze metody leczenia biologicznego pozafarmakologicznego (jak TMS, VMS, DBS) [8-10]. Przyjmując z nadzieją ten niewątpliwie postęp technologiczny nie zapominajmy o starych dobrych zabiegach EW, które bezsprzecznie w wielu wskazaniach są najskuteczniejszą metodą leczenia [11]. Do tego sposobu leczenia w ciekawym opisie przypadku odnosi się J. Chrobak i wsp.

Postęp technologiczny pozwala również stosować w celach terapeutycznych wirtualną rzeczywistość. Od co najmniej dwóch dekad jest ona intensywnie wykorzystywana w psychiatrii, pozwalając na silne poczucie obecności, które jest odczuciem bycia wewnątrz wirtualnego środowiska. Dzięki temu doznania doświadczane w VR są na tyle autentyczne i realne, że mogą wywołać w człowieku trwałe zmiany, podobnie jak doświadczenia w świecie rzeczywistym [12]. W odniesieniu do pacjentów psychotycznych zagadnieniem tym zajmuje się zespół kierowany przez prof. A. Cechnickiego i prof. M. Siwka z Krakowa, którego badanie pilotażowe przedstawiamy obecnie Czytelnikom.

Postęp i nowoczesność podejścia dotyczą również metod psychoterapeutycznych. J. Kowalski i wsp. przedstawiają przegląd metod psychoterapeutycznych stosowanych w PTSD – zaburzeniu szczególnie trudnym do leczenia. Niestety, coraz bardziej potrzebne są umiejętności profesjonalnego radzenia sobie z traumą, zwłaszcza w kontekście toczącej się wojny w Ukrainie [13,14]. Do trudności zarówno diagnostycznych, jak i terapeutycznych odniosła się grupa robocza ekspertów Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, przedstawiając niedawno swoje rekomendacje [15, 16].

Powyższy bardzo krótki przegląd nie wyczerpuje bogatej treści bieżącego numeru Psychiatrii Polskiej. Zachęcamy Państwa do lektury i prosimy, aby badacze publikujący w innych czasopismach zechcieli cytować artykuły z naszego Czasopisma,

**Dominika Dudek – redaktor naczelna,
Jerzy A. Sobański,
Katarzyna Klasa**

Piśmiennictwo

1. Rybakowski J. *The fiftieth anniversary of the article that shook up psychiatry*. Psychiatria Polska. 2023;57(1):7-18. <https://doi.org/10.12740/PP/155398>
2. Rybakowski J. *A half-century of participant observation in psychiatry. Part I. Schizophrenia*. Psychiatria Polska. 2020;54(3):405-19. <https://doi.org/10.12740/PP/119379>
3. Rybakowski J. *A half-century of participant observation in psychiatry. Part II: Affective disorders*. Psychiatria Polska. 2020;54(4):641-59. <https://doi.org/10.12740/PP/123167>
4. Rybakowski J. *A half-century of participant observation in psychiatry. Part III: psychopharmacology*. Psychiatria Polska. 2020;54(5):845-64. <https://doi.org/10.12740/PP/126249>
5. Rybakowski J. *Etiopathogenesis of bipolar affective disorder – the state of the art for 2021*. Psychiatria Polska. 2021;55(3):481-96. <https://doi.org/10.12740/PP/132961>
6. Wichniak A, Siwek M, Rymaszewska J, Janas-Kozik M, Wolańczyk T, Bieńkowski P et al. *The position statement of the Working Group of the Polish Psychiatric Association on the use of D2/D3 dopamine receptor partial agonists in special populations*. Psychiatria Polska. 2021;55(5):967-87. <https://doi.org/10.12740/PP/140287>
7. Wichniak A, Samochowiec J, Szulc A, Dudek D, Heitzman J, Janas-Kozik M et al. *The position statement of the Working Group of the Polish Psychiatric Association on the use of D2/D3 dopamine receptor partial agonists in the treatment of mental disorders*. Psychiatria Polska. 2021;55(5):941-66. <https://doi.org/10.12740/PP/138177>
8. Wiczorek T, Kobyłko A, Stramecki F, Fila-Witecka K, Beszlej J, Jakubczyk M et al. *Transcranial magnetic stimulation (TMS) in treatment of psychiatric disorders – review of current studies*. Psychiatria Polska. 2021;55(3):565-83. <https://doi.org/10.12740/PP/OnlineFirst/115556>
9. Antczak JM, Dębowska W, Poleszczyk A, Kaźmierski J, Rymaszewska J, Waszkiewicz N et al. *Principles of patients selection and safety of repetitive transcranial magnetic stimulation – position statement of the Section of Biological Psychiatry of the Polish Psychiatric Association*. Psychiatria Polska. 2022;56(6):1165-84. <https://doi.org/10.12740/PP/144110>
10. Zhai W, Li M, Su Z, Ji Q, Xiong Z, Zhao Y et al. *The effect of repetitive transcranial magnetic stimulation on the negative symptoms of chronic schizophrenia and serum brain-derived neurotrophic factor*. Psychiatria Polska. 2023;57(6):1293-303. <https://doi.org/10.12740/PP/153375>
11. Antosik-Wójcińska A, Dominiak M, Goetz Z, Gędek A, Braniecka A, Święcicki Ł et al. *Analysis of the efficacy and safety of electroconvulsive therapy in elderly patients: a retrospective study in the Polish population*. Psychiatria Polska. 2022;56(4):767-85. <https://doi.org/10.12740/PP/OnlineFirst/132213>
12. Kruk D, Plencler I, Walecki P, Daren A, Stankiewicz P, Proniewska K et al. *Application of 360° virtual reality videos in the assessment of paranoia in schizophrenia patients: a pilot study*. Psychiatria Polska. 2023;57(2):325-38. <https://doi.org/10.12740/PP/OnlineFirst/142992>
13. Zabłocka-Żytka L, Lavdas M. *The stress of war. Recommendations for the protection of mental health and wellbeing for both Ukrainian refugees as well as Poles supporting them*. Psychiatria Polska. 2023;57(4):729-46. <https://doi.org/10.12740/PP/156157>
14. Pinchuk I, Solonskyi A, Yachnik Y, Kopchak O, Klasa K, Sobański J A et al. *Psychological well-being of Ukrainian students three months after the emerge of full-scale war*. Psychiatria Polska. 2024;58(1):121-51. <https://doi.org/10.12740/PP/177073>
15. Koweszko T, de Barbaro B, Izydorczyk B, Mastalerz-Migas A, Samochowiec J, Szulc A et al. *The position statement of the Working Group on the diagnosis of the post-traumatic stress disorders in adults*. Psychiatria Polska. 2023;57(4):681-704. <https://doi.org/10.12740/PP/158042>
16. Koweszko T, de Barbaro B, Izydorczyk B, Mastalerz-Migas A, Samochowiec J, Szulc A et al. *The position statement of the Working Group on the treatment of post-traumatic stress disorders in adults*. Psychiatria Polska. 2023;57(4):705-27. <https://doi.org/10.12740/PP/166172>